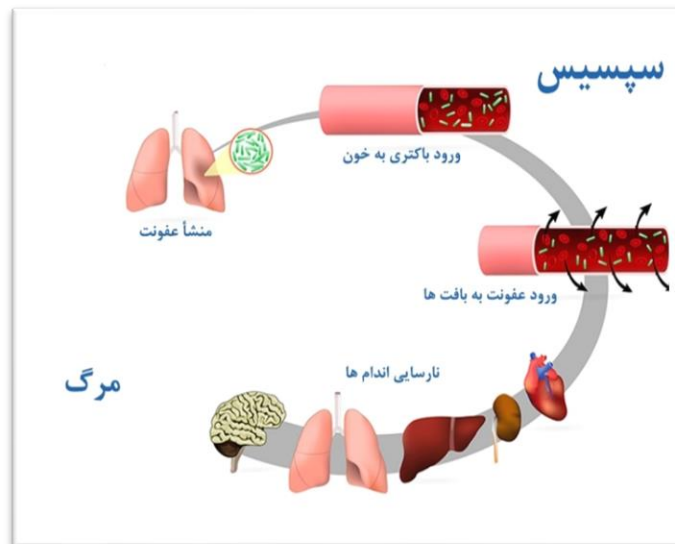

سپسیس sepsis

ماهیت بیماری

شوک عفونی یا سپسیس یا سپتیمی یا (مسمومیت خون) بیماری خطرناکی است که در اثر واکنش بیش از حد سیستم ایمنی بدن نسبت به عفونت ایجاد می‌شود و به تدریج سراسر بدن را فرا می‌گیرد. عامل این شوک اغلب باکتریایی می‌باشد، اما ممکن است عامل آن ویروسی و یا انگلی نیز باشد.

این بیماری به علت واکنش شدید نسبت به عفونت رخ می‌دهد؛ بدن برای مقابله با تهدید، حجم بالایی مواد شیمیایی را به جریان خون می‌فرستد. این امر باعث التهاب شدید می‌شود که با گذشت زمان خورسانی را کند کرده و به اندام‌ها آسیب می‌رساند. عفونت در همه جای بدن می‌تواند بروز کند، ولی غالباً در ریه، لگن، شکم و دستگاه ادرار دیده می‌شود.

شدیدترین مرحله سپسیس، شوک سپتیک است که در آن عملکرد سیستم قلب و گردش خون به تدریج مختل شده و فشار خون افت می‌کند. این امر سرعت جریان خون را به تمام اندام‌ها کند و عملکرد آن‌ها را ضعیف می‌کند. در صورت ابتلا به شوک سپتیک افراد باید در بیمارستان تحت مراقبت‌های شبانه‌روزی قرار گیرند. سپسیس شامل سه مرحله سپسیس، سپسیس شدید و شوک سپتیک می‌باشد.

علائم و نشانه‌ها

- پوست سرد و بی حرارت
- کاهش ادرار یا ادرار تیره
- افزایش ضربان قلب (بیش از ۹۰ ضربه در دقیقه)
- تب ولرز
- تنگی نفس
- درد شکم
- تشنج
- تعریق غیر عادی
- کاهش سطح پلاکت خون
- تغییر رنگ پوست
- سرگیجه
- لکنت زبان
- کاهش دفع ادرار
- از دست دادن هوشیاری
- احساس ناخوشی
- غش (سنکوپ)
- ضعف یا گیجی
- تنفس سریعتر از حد معمول
- افزایش ضربان قلب
- اسهال و حالت تهوع

درمان

درمان بیماری سپسیس به محل عفونت، علت اصلی ابتلا به بیماری و سطح آسیب بافتی ناشی از آن بستگی دارد که روشهای درمانی آن شامل روشهای زیر می باشند: داروها، مداخلات درمانی و جراحی داروها: در اغلب موارد بیماری سپسیس بیمار نیاز به بستری در بیمارستان را داشته و باید آنتی بیوتیک تزریقی دریافت کند.

سایر مداخلات درمانی: علاوه بر آنتی بیوتیک ها، استفاده از دستگاه تنفس مصنوعی به منظور تقویت و حمایت از ریه ها انجام می شود.

همچنین اگر کلیه ها نتوانند به خوبی خون را تصفیه کنند پزشک دیالیز را تجویز خواهد کرد.

جراحی: با هدف حذف مجموعه سلولهای عفونی (آبسه) عمل جراحی انجام می شود.

به عبارتی موارد زیر جهت درمان به کار می رود:

- رساندن اکسیژن به بیمار
- آنتی بیوتیک وسیع الطیف
- تزریق وریدی مایعات
- تقویت سیستم ایمنی بدن بیمار با دارو
- سرم درمانی
- دارو و اکسیژن تراپی برای جلوگیری از افت فشارخون و قوای جسمی

فعالیت

تازمان درمان کامل بیماری استراحت کافی داشته باشد و از انجام فعالیت های بدنی سنگین و انجام ورزش های سنگین خودداری نماید و بین فعالیت ها حتما استراحت کافی داشته باشد.

به این دلیل که بیمار دچار سپسیس، ممکن است توانایی حرکت اندام را نداشته باشد، برای پیشگیری از زخم فشاری

باید تغییر وضعیت بیمار هر ۲ ساعت انجام شود، برداشتن فشار از روی نواحی تحت فشار مثل آرنج، ساکروم و باتکس و پاشنه پا و پس سر حائز اهمیت می باشد.

محافظت از بیمار در مقابل زخم بستر شامل استفاده از بالشک بر نرده های کنار تخت، شناسایی منابع احتمالی آسیب مانند مهارکننده حرکتی، محکم بستن پانسمان ها، لوله ها و درن ها می باشد که این اتصالات خود، سبب محدودیت های حرکتی برای بیمار می شود و می تواند علت ایجاد زخم در بدن بیمار باشد. حفظ خلوت و تنهایی بیمار حین انجام حرکت در تخت و پوزیشن دهی به بیمار مهم می باشد.

انجام حرکات ورزشی غیرفعال اندام تحتانی، فیزیوتراپی اندام‌ها و قفسه سینه روزانه، دورنگه داشتن دست‌ها از بدن درحالی‌که انگشتان دست اندکی خم شود و کف پا نیز کمی به طرف پایین تمایل داشته باشد، از مواردی است که در فعالیت بیمار دارای کاهش هوشیاری ناشی از بیماری سپسیس اهمیت دارد.

رژیم غذایی

رژیم غذایی سرشار از پروتئین (تخم مرغ و شیر و....)

مصرف مایعات فراوان با توجه به دفع مایعات بدن از طریق تب و تعریق و عدم نوشیدن مایعات کافی بیمار مهم می باشد این بیماران دچار کم آبی و افت فشار خون و کاهش یا قطع ادرار و تیره شدن رنگ ادرار می شوند و احتمال ایجاد عفونت های دیگر در بدن مانند عفونت های ادراری افزایش می یابد.

از مصرف مکمل های آهن بدون نسخه پزشک در ایام بیماری خودداری نمائید. آهن منبع مناسبی جهت رشد باکتری ها می باشد و مصرف مکمل های آهن باعث تشدید عفونت خواهد شد و ممنوع می باشد.

جهت تقویت سیستم ایمنی بدن از مواد سرشار از ویتامین، خصوصا ویتامین C مصرف ویتامین C استفاده نمائید. این ویتامین بعنوان یکی از فاکتورهای پیشگیری کننده از بروز سپسیس است. منابعی که بیشترین مقادیر این ویتامین را در خود دارند عبارت از توت فرنگی، کلم بروکلی، گریپ فروت، گوجه فرنگی، انبه، لیمو، گل کلم، سیب زمینی، هندوانه، اسفناج، کلم نارنگی، مرکبات، کیوی به عنوان منابع گیاهی دارای ویتامین C و جگر به عنوان منابع حیوانی دارای این ویتامین است.

آموزش خودمراقبتی اختصاصی

از قرار گرفتن در مکان های آلوده که احتمال مواجهه با باکتری ها، قارچ ها و ویروس ها زیاد است خودداری نمایید .

در صورت وجود زخم در بدن، با تعویض به موقع بانداز و مراقبت از زخم ها از عفونت آنها خودداری نمایید. سطح قندخون در حد مناسب در افراد دیابتی نگهداری شود. (مخصوصا برای برای افرادی که جراحی قلب دارند).

حفظ دمای بدن در حد طبیعی در بیمارانی که جراحی روده بزرگ دارند، نیز سبب کاهش بروز سپسیس در این بیماران می گردد.

رعایت تکنیک های استریل و استفاده از محلول های ضد میکروبی مناسب در اطراف برش جراحی و استفاده از پروفیلاکسی مناسب قبل از عمل های جراحی بزرگ ریسک عفونت و بروز سپسیس را به شدت کاهش می دهد.

اگر عمل جراحی داشته اید شاید پزشکان برای مقابله با عفونت ها انتی بیوتیک تجویز نماید بهتر است دوره درمان را کامل و از قطع خودسرانه دارو خودداری نمایید. بهتر است زمانی که به عفونت مشکوک هستید سریعاً به پزشک مراجعه نمایید.

علائم هشداردهنده و پیگیری

در کودک زیر ۶۰ روز که تب، بیحالی، کاهش اشتها، تغییر در رفتار طبیعی و راش غیر معمول از علائم خطر محسوب می گردد.

در بزرگسالان نیز به محض رویت علائم زیر باید به بیمارستان و یا پزشک مراجعه نمود:

- اختلال سطح هوشیاری
- افزایش ضربان قلب
- افزایش تنفس
- تب ولرز
- راش

شستن دست ها نقش مهمی در کنترل عفونت دارد که به صورت شستن با آب و صابون در ۴۰-۶۰ ثانیه و در محلول الکلی در ۲۰-۳۰ ثانیه می باشد.

منبع:

- برونسودارث
- مجموعه کامل دروس پرستاری / دکتر میترا ذوالفقاری
- درسنامه جامع پرستاری / احمدعلی اسدی
- Medlineplus
- DRS